

LEIDINYS „GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO LENGVATA MOKANTIEMS SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO ĮMOKAS Į III PAKOPOS PENSIJŲ FONDUS“

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) 21 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo metinių pajamų gali atimti per mokestinį laikotarpį, t. y. per kalendorinius metus sumokėtas pensijų įmokas į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje narėje, turimus pensijų fondus ir tokiu būdu susigražinti dalį pajamų mokesčio, išskaičiuoto (sumokėto) nuo mokestiniu laikotarpiu gautų pajamų, arba sumažinti mokėtiną pajamų mokestį.

1. Kas gali pasinaudoti lengvata?

Lengvata gali pasinaudoti išlaidas patyręs (faktiškai įmokas pagal pensijų kaupimo sutartį sumokėjęs) nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris:

- tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje turi nuolatinę gyvenamąją vietą, arba
- kurio asmeninių, socialinių arba ekonominių interesų buvimo vieta tą mokestinį laikotarpį yra veikiau Lietuvoje negu užsienyje, arba
- kuris tą mokestinį laikotarpį Lietuvoje ištiesai arba su pertraukomis išbuvo 183 ar daugiau dienų.

Kas laikomas nuolatinis Lietuvos gyventojas (toliau - gyventojas), plačiau paaiškinta GPMĮ 4 straipsnio komentare, kuris paskelbtas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt).

2. Kas negali pasinaudoti lengvata?

Lengvata negali pasinaudoti gyventojas, kuris mokestiniu laikotarpiu (kalendoriniais metais) gavo:

- vien neapmokestinamųjų pajamų ir (ar)
- pajamų vien iš veiklos, vykdomos turint verslo liudijimą ir (ar)
- vien pajamų, kurios apmokestinamos taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą (t. y. ne individualios veiklos pajamos, gautos pardavus ar kitaip perleidus nuosavybėn atliekas).

3. Kieno naudai mokamoms įmokoms taikoma lengvata?

Iš gyventojų metinių pajamų gali būti atimamos sumokėtos pensijų įmokos į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų turimus pensijų fondus, jeigu pagal pensijų kaupimo sutartį naudos gavėjai kaupimo laikotarpio pabaigoje yra:

- pats gyventojas,
- gyventojų sutuoktinis,
- iki 18 metų ir vyresni neįgalieji vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis,
- iki 18 metų ir vyresni vaikai (įvaikiai, globotiniai, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia).

Taigi lengvata taikoma, kai naudos gavėjas pensijų įmokų mokėjimo metu yra pats gyventojas arba toks asmuo, kuris teisės aktų nustatyta tvarka įmokų mokėtojo atžvilgiu turi sutuoktinio, vaiko, įvaikio, globotinio (rūpintinio) statusą ir atitinka kitas įstatyme nustatytas sąlygas.

4. Į kokius fondus sumokėjus įmokas, būtų taikoma lengvata?

Lengvata taikoma, sumokėjus į savanoriškus pensijų kaupimo fondus (t. y. į III pakopos pensijų fondus), kurių veiklos organizavimo sąlygas ir tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas, Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatymas ir analogišką veiklą reglamentuojantys kitose Europos ekonominės erdvės (toliau - EEE) valstybėse galiojančius teisės aktus.

5. Kur įsteigtiems pensijų fondams taikoma lengvata?

Lengvata taikoma:

- įmokoms, sumokėtoms į Lietuvos Respublikoje įsteigtus pensijų fondus;
- įmokoms, sumokėtoms į EEE erdvės valstybėje narėje įsteigtus ar kitaip organizuotus pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų turimus pensijų fondus.

EEE erdvės valstybėms priklauso 27 Europos Sąjungos valstybės narės (Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, , Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija, Vokietija, Kroatija) ir Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija.

6. Ar taikoma ši lengvata gyventojams, mokantiems įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondą?

Gyventojams, mokantiems įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondą (I pakopos pensijų fondą) arba kaupiantiems Valstybinio socialinio draudimo įmokų dalį II pakopos pensijų fonduose, ši lengvata netaikoma.

7. Ar galima atimti visą sumokėtų įmokų sumą?

Lengvata yra ribojamo dydžio. Bendra visų atimamų išlaidų (t. y. gyvybės draudimo įmokų, įmokų į III pakopos ir papildomų įmokų į II pakopos pensijų fondus, palūkanų už kreditą būstui įsigyti ar statyti, už profesinį mokymą ar studijas sumokėtų įmokų) suma negali viršyti 25 procentų apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15, 20 ar 32 procentų pajamų mokesčio tarifas, sumos, apskaičiuotos iš visų mokesčiais metais gautų pajamų atėmus GPMĮ 16 straipsnio 1 dalies 1-5 punktuose nurodytas sumas. Be to, atimamų gyvybės draudimo įmokų ir/ar įmokų į III ir II pakopos (kai mokamos papildomos įmokos) pensijų fondus išlaidų suma bet koku atveju negali viršyti 1500 eurų.

Taigi, iš pajamų galima atimti tik nustatytą dydžių neviršijančią įmokų sumą.

Pavyzdžiai

Tarkime, gyventojų kalendorinių metų apmokestinamosios pajamos, apskaičiuotos GPMĮ 16 straipsnyje nustatyta tvarka - 12 000 Eurų.

Šiuo atveju 25 proc. suma nuo gautos apmokestinamųjų pajamų sumos – 3000 Eur (12 000x25/100).

Tarkime, kalendoriniais metais gyventojas mokėjo tik pensijų kaupimo įmokas ir viso per kalendorinius metus sumokėjo 1200 Eur.

Šiuo atveju gyventojų patirtų 1200 Eur išlaidų suma nėra didesnė už 25 proc. sumą - 3000 Eur ir neviršija 1500 Eur. Taigi, pasibaigus mokesčiam laikotarpiui, gyventojas iš savo metinių pajamų galės atimti visą 1200 Eur sumą.

Tarkime, kalendoriniais metais gyventojas patyrė šias išlaidas:

- savo naudai sumokėjo pensijų įmokas į Lietuvos Respublikoje įsteigtą pensijų fondą - 1200 Eur.

- savo naudai sumokėjo gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį - 1000 Eur.

Visa gyventojų patirtų išlaidų suma - 2200 Eur (1200 + 1000) .

Šiuo atveju gyventojų patirtų išlaidų 2200 Eur suma nėra didesnė už 25 proc. sumą - 3000 Eur, tačiau, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, gyventojas iš savo pajamų galės atimti ne didesnę nei 1500 Eur pensijų ir gyvybės draudimo įmokų sumą, nors viso tokių išlaidų patyrė 2200 Eur.

Tarkime, gyventojas pagal pensijų kaupimo sutartį kalendoriniais metais savo naudai sumokėjo 5 000 Eur vienkartinę įmoką už laikotarpį ilgesnį, nei vieneri metai. Neatsižvelgiant į tai, kad įmokos sumokėtos už kelis metus, šios išlaidos laikomos patirtomis būtent tais metais, kai buvo sumokėtos. Iš kalendorinių metų pajamų gyventojas galės atimti tik 1500 Eur įmokų sumą. Likusi sumokėtų įmokų suma - 3500 Eur, negalės būti atimama iš pajamų.

8. Kaip pasinaudoti lengvata?

Gyventojas, norėdamas pasinaudoti mokesčio lengvata, turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311 forma).

Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklės patvirtintos VMI prie FM viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

9. Ar kartu su deklaracija reikia pateikti pensijų įmokų sumokėjimą patvirtinančius dokumentus, kai šios įmokos buvo sumokėtos Lietuvos juridiniam asmeniui?

Kai įmokos buvo sumokėtos Lietuvoje registruotam juridiniam asmeniui, prie deklaracijos dokumentų pateikti nereikia.

Mokesčių administratorius duomenis apie gyventojų sumokėtas pensijų įmokas gauna iš juridinių asmenų (pensijų fondų valdymo įmonių, pensijų fondų dalyvių asociacijų ir jiems analogiškų subjektų). Tokių duomenų pateikimą reglamentuoja Juridinių asmenų duomenų apie nuolatinių Lietuvos gyventojų sumokėtas pensijų įmokas į pensijų kaupimo fondus FR0615 formos ir jos papildomo lapo FR0615P formos užpildymo bei pateikimo mokesčių administratoriui taisyklės, patvirtintos VMI prie FM viršininko 2008 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. VA-66 „Dėl Juridinių asmenų duomenų apie nuolatinių Lietuvos gyventojų sumokėtas pensijų įmokas į pensijų kaupimo fondus FR0615 formos ir jos papildomo lapo FR0615P formos užpildymo bei pateikimo mokesčių administratoriui taisyklių patvirtinimo“.

Pensijų įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai pateikiami mokesčių administratoriui paprašius.

10. Ar kartu su deklaracija reikia pateikti sumokėjimą patvirtinančius dokumentus, jeigu sutartis sudaryta su užsienyje registruotu juridiniu asmeniu?

Kai pensijų įmokos buvo sumokėtos užsienio valstybėje įregistruotiems juridiniams asmenims, prie deklaracijos turi būti pridėti išlaidas pagrindžiantys dokumentai (Pensijų kaupimo sutartis, įmokų sumokėjimą patvirtinantys dokumentai, įmokų gavėjo išduotas laisvos formos dokumentas, patvirtinantis įmokų gavimą).

11. Kada reikia pateikti deklaraciją?

Metinę pajamų mokesčio deklaraciją reikia pateikti iki kalendorinių metų, einančių po mokestinio laikotarpio, už kurį deklaracija yra teikiama, gegužės 1 dienos (pvz., už 2023 metus - iki 2024 metų gegužės 2 d., nes gegužės 1 d. nedarbo diena).

12. Kam ir kokiais būdais galima pateikti užpildytą deklaraciją?

Patogiausia ir paprasčiausia metinę pajamų mokesčio deklaraciją užpildyti ir pateikti elektroniniu būdu per VMI prie FM Elektroninio deklaravimo sistemą (<https://deklaravimas.vmi.lt/>) pasinaudojus vedliu, parengtu pagal klausimų – atsakymų principą.

Elektroninėmis paslaugomis nesinaudojantis gyventojas popierinę deklaraciją kartu su atitinkamais užpildytais priedais gali atsiųsti paštu arba pristatyti į bet kurią apskrities valstybinę mokesčių inspekciją.

Informaciją apie deklaracijų pildymą ir teikimą elektroniniu būdu galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: deklaravimas.vmi.lt).

14. Papildoma informacija

Išsamią informaciją apie pensijų įmokas mokantiems asmenims taikomą lengvatą galima rasti GPMĮ 21 straipsnio komentare, kuris paskelbtas VMI prie FM interneto svetainėje (adresu: www.vmi.lt) arba dėl konsultacijų galima paskambinti į VMI prie FM Mokesčių informacijos centrą +370 5 260 5060 arba trumpuoju telefonu 1882.